

KUNSTPLAN; PROSTNESET

KUNSTPLAN FOR PROSTNESET BYPARK

Innledning / bakgrunn

Prostneset er idag et trafikalt knutepunkt med en lang historie og skal i framtida gi Tromsøværingene et aktivt møtested i byens travle havn.

Prosjektet Prostneset byrom omtales nå som Prostneset bypark, som er en mer dekkende betegnelse for et prosjekt som i stor grad inneholder grønne, parkmessige områder, og i noen mindre grad fortau, gater og harde flater.

Prosjektet har gjennomgått flere prosjekteringsforslag, men i henhold til vedtak i kommunestyret 16.12.2020 ble prosjektet nedskalert, samt at prosjektområdet ble begrenset til parkareal (den gamle bussoppstillingsplassen).

Opplysninger om prosjektet

Ferdigstillelse: 2023

Bevilgningsdato: 2021

Byggets / prosjektets navn: Prostneset bypark – ombygging fra bussparkering til park

Byggherre/prosjektansvarlig: Tromsø kommune, enhet for Park, idrett og friluft

Prosjektleder: Håkon Arild, Enhet for park, idrett og friluft

Totalramme: 17 600 000 NOK

Kunstkomiteens medlemmer:

Kunstfaglig rådgiver / prosjektstøtte: Nina Mathisen, Seksjon for kultur, Kunstordningen

Kunstkonsulent: Viel Bjerkeset Andersen

Øvrige medlemmer i kunstkomiteen:

Anniken Romuld, arkitekt/Seksjon for byutvikling og byplan

Katarzyna Maria Fitz, landskapsarkitekt/Enhet for park, idrett og friluft

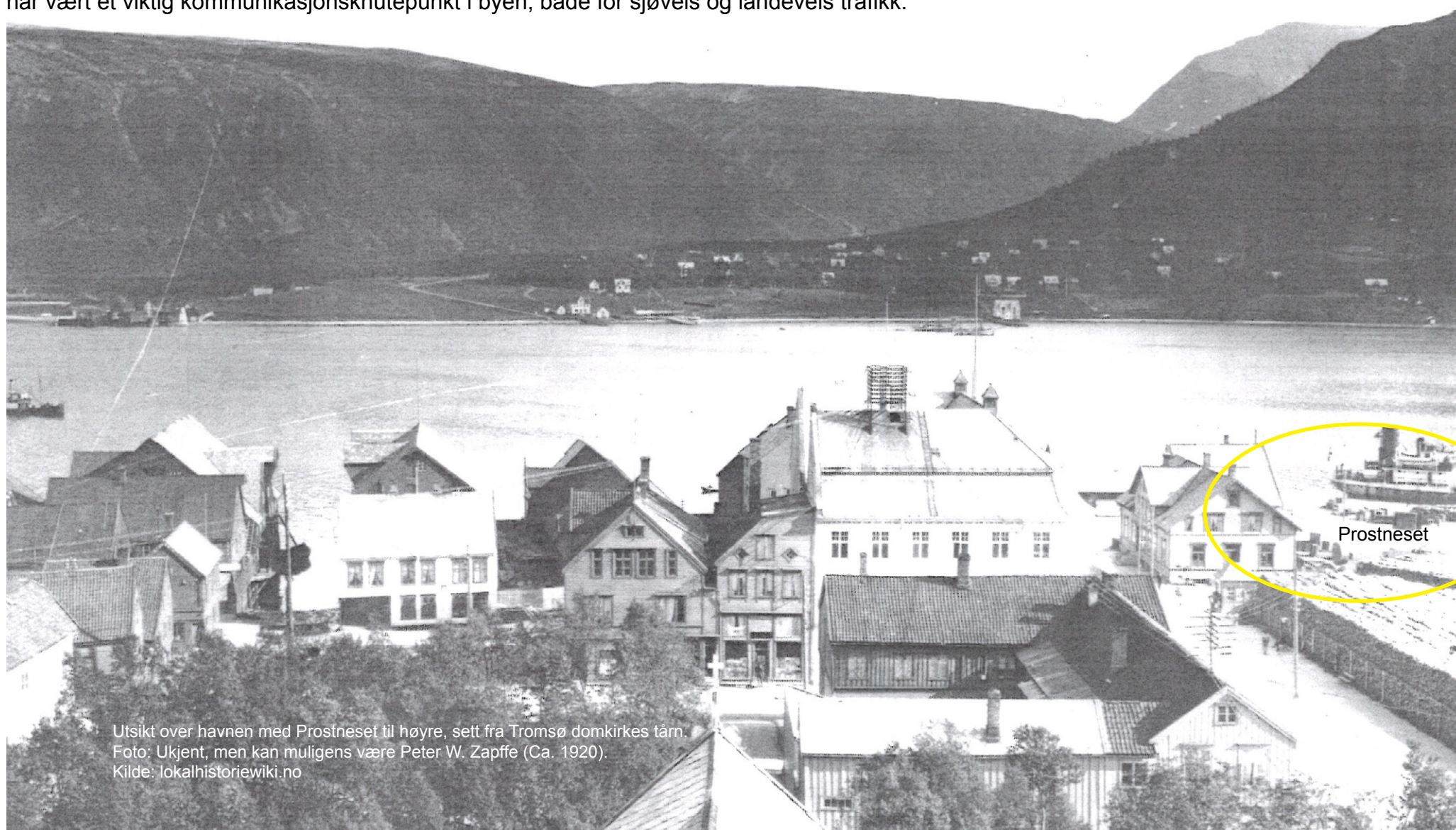
Representanter fra Tromsø ungdomsråd

Kunstramme: 1 000 000 NOK

Arkitekturen, fysiske rammebetingelser og historisk kontekst

Prostneset var, som navnet tilsier, et nes i Tromsø som tilhørte prostens. Opprinnelig hørte nesten all grunn i den tidligere kjøpstaden Tromsø til prestegården. Etter hvert som borgerne slo seg ned, ble jord utskilt fra prestegården og innlemmet i byen. Prestegården lå bak kirken og det meste av jorda mellom prestegården og sjøen forble i kirkas eie. Her lå flere hus og en hage.

I 1862 kjøpte kommunen prestegården og prestegårdshagen på auksjon. Huset solgte de videre (Sjøgata 2), mens hagen ble lagt ut til offentlig bruk. Gjerdet rundt ble revet og tollvesenets lille vakthus ble fjernet i 1869. Siden den gang har dette området ligget i hovedsak ubebygget, men har vært et viktig kommunikasjonsknutepunkt i byen, både for sjøveis og landveis trafikk.

Utsikt over havnen med Prostneset til høyre, sett fra Tromsø domkirkes tårn.
Foto: Ukjent, men kan muligens være Peter W. Zapffe (Ca. 1920).
Kilde: lokalhistoriewiki.no

I dag ligger Prostneset fremdeles forholdsvis åpent mot de tilgrensende veiene. Dette har ført til farlige trafikksituasjoner, spesielt i Kaigata. Ombyggingen av området skal derfor sørge for en bedre innramming av arealet, skille myke og harde trafikanter og brukere av området, dog uten at arealet oppleves som innkapslet. Visuell kontakt med sjøen og utsikt mot sundet skal opprettholdes, samtidig som det er ønskelig med en vegetasjonsbuffer mot innkjøring til bussterminalen, for å minimere støy fra Samuel Arnesens gate.

Figur 1: Bildet viser arealer som inngår i prosjektet. Flyfoto er fra 2021.

Amundsengården har inngangspartier til forretninger på bakkeplan vendt mot parken (område C). Ved å trekke gangferdselen forbi inngangspartiene støtter det opp under planområdets overordnede mål om aktive fasader på bakkenivå.

Amundsengårdens fasade er mørkegrå og nokså kraftig opplyst om natten. Det er viktig å introdusere farger og vegetasjon til parken for å gjøre den mer innbydende for besøkende.

Kirkegata 2 har en klassisk arkitektur med hvit fasade. Bygget er privat, og er en historisk del av Prostneset som er viktig å integrere i parkrommet. Det er inngangspartier mot nord, øst og vest. Den solrike sørveggen bør brukes som oppholdsplass med tilrettelegging for alle brukergrupper.

Område B er avsatt til kunstprosjektet, og skal opparbeides og tilpasses behovene til gjennomføringen av dette. Det kan for eksempel være en «chilleplass», sosialt møbel/ romlig skulptur for ungdom.

Roald Amundsens plass er en klassisk formet plass, og det nærmeste grøntområdet til Prostneset. Sammen danner de et helhetlig parkområde, dog delt i 2 ved Kaigata. Elementer derfra bør gjentas til parkområdet rundt Kirkegata 2.

Tromsø havn og bussterminalen er de viktigste reisepunktene og ligger i direkte tilknytning til parken. Fra «Torg 2» til parken går det trapper langs fasaden på Amundsengården. Det er viktig å inkludere denne forbindelsen i parkutforming.

I område D og E er det ikke fortau langs parken - Prostneset, men disse arealene brukes uansett til ferdsel, hovedsakelig mot terminalen. Ved Kaigata venter ofte turister på sightseeingbusser.

Visjoner og overordnet målsetting for kunsten

Visjoner for parkutforming, tilførte elementer sammen med et markant kunstprosjekt, er at parken skal bli en attraksjon først og fremst for byens befolkning, og bidra til at alle har lyst til å besøke og oppholde seg på Prostneset. Det er ønskelig med gode, solide og spennende møbler for opphold, som lett kan integreres i aktivitet, være utformet og plassert slik at de fremmer sosialt samvær.

Parken ligger inntil både bussterminalen og kaianlegg for cruiseskip, og vil derfor være godt synlig i møte med mange turister og besøkende.

Visjonene for kunstprosjektet er å tilføre parken en stedstilpasset og særegen skulpturell ”*henge og chilleplass*” som ungdommene tiltrekkes av og føler eierskap til. Vi ønsker at kunstprosjektet skal bli et identitetsskapende objekt for parken, og at det pirrer nysgjerrigheten. Den valgte plasseringen for kunstprosjektet er derfor lagt til et område på solsiden av Kirkegata 2; som huser Turistforeningen, det er godt synlig fra Kaigata; som skiller Prostneset bypark og Amundsenparken, og fra Strandpromenaden; der den skifter retning og krysser Samuel Arnesens gate. Det kan tilkomme noen høydebegrensninger for å opprettholde viktige historiske siktlinjer, litt avhengig av hvor objektet plasseres på det valgte området.

Tromsø er en arktisk by med lang vinter, og parken skal fungere sommer så vel som vinter. Det legges derfor vekt på at plassen også må inneholde gode muligheter for vinteraktivitet. Materialene som brukes må tåle røff bruk og hard klimapåkjenning, og kreve minimalt med vedlikehold.

Øvrige aktivitetsobjekter i parkens sydlige del, mot Amundsengården, er et område for gate-basket, et skulpturelt utformet pingpong-bord, samt muligheter for ulik temporær bruk av plassen. Vintertid kan det rigges det opp en mobil skøytebane.

Brukere og publikum

Tromsø by har flere parker og rekreasjonsområder. Dette prosjektet bygger videre på målsetningen om å lage attraktive uterom tilrettelagt for aktiviteter og opphold i sentrum. Tromsø by skal være en levende by.

Prostneset bypark skal i utgangspunktet tilrettelegge for aktiviteter og opphold for ungdom mellom 13 og 18 år av begge kjønn. Men gutter og jenter har ofte ulike preferanser for hva de ønsker. Det finnes utfyllende forskning på dette feltet, som kan være interessant å ha i mente:

<https://www.loa-fonden.dk/temaer/piger-ungdomsliv-og-idraetsfaciliteter/>

Det er også viktig å tenke på at ungdom med funksjonsnedsettelse skal kunne integreres i aktivitetene og føle seg inkludert der folk samles for å ”henge og chille”.

Formidling

De overordnede tankene i kunstplanen kan brukes som et tilleggskdokument til øvrig informasjon om byggeprosjektet, gjerne digitalt som en klikkbar lenke. Det vil kunne bidra til økt nysgjerrighet underveis om det totale byggeprosjektet, og hva folk kan vente seg.

Budsjett

Totalt kunstbudsjett 1 000 000 NOK. Dette inkluderer:

• 3 stk konkurransehonorer; kr. 25.000 / stk	kr. 75.000
• Kunstprosjekt "Henge og chille";	kr. 680.000
• 5% kunstavgift;	kr. 34.000
• Dokumentasjon, tilrettelegging, reserve;	kr. 88.890
• Honorar/lønn, arb.giveravgift 7,9%, reisekostnader konsulent:	kr. 122.110

Framdrift

Uke 20:	Invitasjon til prekvalifisering sendes ut.
Uke 23:	Innsendelsesfrist søndag 12. juni.
Uke 24:	Gjennomgang av innsendt materiale, grovsortering, utvalg til gjennomgang og valg av tre kunstnere. Ungdomsrådet inviteres til siste gjennomgang.
Uke 25:	Utvalgte kunstnere får beskjed, med invitasjon til befaring
Uke 26:	Befaring for kunstnerne
Uke 37:	Innlevering av konkurranse, søndag 18. september
Uke 38/39:	Juryering. Avgjørelse innen fredag 30. september
Oktober:	Oppstartsmøte og kontrakt med valgt kunstner.
November 2022 - mai 2023:	Produksjon kunstverk
Ferdigstillelse kunstverk:	Sommer 2023